

Даниела Иванова Попова

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ МУЗИКА

за трета подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

ПЕЯ, ТАНЦУВАМ И ИГРАЯ



Даниела Иванова

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

МУЗИКА

ЗА ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

ПЕЯ, ТАНЦУВАМ И ИГРАЯ



БИТ И ТЕХНИКА

Варна, 2018

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

МУЗИКА

ЗА ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

**ПЕЯ, ТАНЦУВАМ
И ИГРАЯ**

Автор Даниела Иванова Попова
Художници – автори
на графичния дизайн и корица: Еми Божидарова Мирославова
Живко Иванов Рухов
Коректор Зоряна Стоянова

© Даниела Иванова Попова, 2018
© Еми Божидарова Мирославова – графичен дизайн и корица, 2018
© Живко Иванов Рухов – графичен дизайн корица, 2018
© Издателство „Бит и техника“ ООД, всички права запазени, 2018

В книжката са използвани изображения от www.shutterstock.com и фотографии от снимковата банка на Бит и техника ООД.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МУЗИКА“ СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО МУЗИКА В ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Автор: Даниела Иванова

Образователно направление „Музика“ към програмна система за предучилищно образование „Златно ключе“ е съобразено с общите изисквания от Наредба №5 (2016) на МОН, а именно:

- цялостно развитие на детската личност;
- придобиване на съвкупност от компетентности – *знания, умения и отношения*, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование.

Целта на направление „Музика“ е съобразена със съвременните изисквания на образователната реформа – създаване на условия за подготвяне на мислещи и креативни млади хора, способни да вземат решения, да правят подбор, тоест да се развиват непрекъснато. Изкуството е средство за поставяне началото на формиране на личности с модерни виждания за света, които в бъдеще ще могат да се конкурират с връстниците си по света. Наред с това музиката възпитава родолюбци и патриоти, които ще работят за превръщането на България в модерна и просперираща държава.

Музикалните дейности, застъпени в познавателната книжка за индивидуална работа на 5 – 6-годишни деца, са насочени към формиране на лично отношение към музиката като изкуство, развитие на творческите умения у децата, както и изграждане на мотивация и увереност в собствените възможности.

Книгата за учителя в направление „Музика“ съдържа:

- *Примерно тематично разпределение;*
- *Методическо разработване на ситуациите по музика;*
- *Авторски, музикално-дидактични, музикално-подвижни, фолклорни подвижни игри, интерактивни игри и танци;*
- *Нотно приложение на народни и популярни песни;*
- *Сценарии за тържества – за коледуване, лазаруване, както и за класически коледен концерт на възглавници.*

Съдържанието на книгата за учителя по музика за трета подготвителна група е направено по Държавния образователен стандарт за предучилищно образование, който акцентира на играта като основен метод за учене на нови умения и опознаване на света. Методическите насоки в книгата за учителя са израз на стремежа за включване и разработване на много игри, чрез които децата овладяват знания и умения. Голяма част от музикално-дидактичните и подвижните игри са авторски, създадени в процеса на работа с децата и включени в разработването на ситуациите в книгата за учителя.

В разработката на ситуациите са използвани *интерактивни методи*, характеристиките на които отговарят на формите на работа по системата на австрийския композитор и музикален педагог проф. Карл Орф. В настоящата методическа разработка са представени идеи за методичното им приложение, както и за адаптиране към българската система за музикално възпитание. В много от ситуациите е използван богатият инструментариум, характерен за системата на проф. Орф. Освен с традиционните инструменти, предлагаме работа и с измислени от децата материали (*моливи, кубчета*), както и с природни материали.

В образователните ядра на направление „Музика“ са използвани *словесни методи* – в изучаването на песни и възприемане на музика, и *практически методи* – за импровизиране на инструментален съпровод към песни, изучаване на танци и музикално-подвижни игри. Част от песните са *нови* от репертоара на композиторите Маргарита Шоселова и Доно Цветков. Някои от ситуациите се осъществяват с учебен материал само от едно образователно ядро – например с теми: „Да танцуваме“, „Най обичам да танцувам“, „Да пеем“, „Да си направим концерт“ и др. В тези ситуации децата изпълняват само песни или само танцуват. Изпълнението на песните, игрите, танците, възприемането на произведенията са с цел осъзнаване на изразните средства в музиката, водещи към сензорното, умственото, нравственото и въобще интелектуалното развитие. Използват се различни методи и подходи за усъвършенстване на творческите умения на децата. В някои ситуации децата съчиняват сами танци – например танц на моливите и др. С предмети (*моливи*) в ръцете децата съчиняват танцови фигури. С игрови похвати се насочват към съчиняване на „звукова картина“ по текст, като се използват детски музикални инструменти. Детското творчество присъства почти във всяка ситуация. В разработеното музикално съдържание се използва методът поощрение, педагогическите подходи – доверие и свобода, които стимулират детското творчество.

В книгата за учителя по музика за трета подготвителна група убедително присъства *класическата музи-*

ка. Включените български и световни музикални произведения доближават децата до един свят на красота и радост.

В методическите разработки се отделя специално внимание на българския фолклор. Използват се характерни за възрастта практически методи за овладяване техниката на свирене на детски народни инструменти. Включени са фолклорни игри за деца – като: „Гори, гори кърпа“, „Кралъ Портальо“ и др. Те са съпроводени от специални песни, които децата пеят през цялото време. Използвани са много броилки, които определят участниците в игрите. Специално място заема и хуморът в ситуациите по музика, една от тях е с тема „Хуморът в българското народно творчество“. Показват се на децата начини за създаване на хумор. Запознават се с български хумористични песни и литература с хумористична тематика (*приказки, анекдоти и др.*), както и с картини.

Чрез електронното приложение на познавателната книжка децата имат възможност да видят народни обичаи, като коледуване и лазаруване, в изпълнение на свои връстници, разнообразен снимков материал, илюстриращ описаните ситуации и сценарии, както и образователни текстове, поднесени от диктор.

Съществува тематичен синхрон и логическа последователност между темите по учебни седмици. В края на всяка ситуация е описана интеграцията с другите образователни направления по ядра. Чрез интегрираното образователно съдържание децата получават широк кръгзор по различни теми, свързани с предмета „Околен свят“. В направление „Музика“ децата от трета подготвителна група се запознават с литературни произведения – стихотворения, приказки, разкази, гатанки и други, които са основа за творческите им изяви по музика. Тази връзка с БЕЛ рефлектира върху богатството на речника на децата. Разработените варианти за „рисуване по музика“ са съобразени с възрастовите особености на децата. Връзката между двете изкуства – музика и изобразително изкуство, засилва слуховите и зрелните асоциации на детето.

Игровият подход е с ярко присъствие във всички ситуации и във всички ядра в образователното направление „Музика“. Това осигурява щастливо детство на всяко дете и формира лично отношение към музиката като изкуство.

Изложеното съдържание по направление „Музика“ за трета подготвителна група в книгата за учителя е съобразено с новото интернет поколение деца, затова са включени предварително подбрани линкове, чрез които те получават информация по музика. Включени са линкове на различни танци в изпълнение на техни връстници и хореография на автора на книгата за учителя. Този съвременен подход е за улеснение на учители и родители.

Всеки, който чете написаното в книгата за учителя, би могъл да разработи игрите и от други ъгли. Авторът няма претенции за изчерпателност на изложеното, но с практическата насоченост, проучената и преосмислена съвременна педагогическа литература се стреми да докаже, че играта не само трябва, но и може да бъде основа в музикалното обучение и възпитание на подрастващите.

1. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Тема: Проследяване на постиженията

Очаквани резултати: Установяване на равнището на знания и умения по направление „Музика“

Втора ситуация

Тема: Проследяване на постиженията

Очаквани резултати: Установяване на равнището на знания и умения по направление „Музика“

2. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „Отново заедно“

Нова задача: Възприемане на нова песен – „Есен“, музика Д. Маринова

Цел: Формиране на любознателност, интерес и потребност за общуване с музика

Очаквани резултати:

- Има придобити навици за слушане на музика. (*знание*)
- Старае се да разбере за какво се разказва в песента. (*умение*)
- Емоционално реагира при слушане на весели песни. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;

- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: игрова двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Словесни методи: беседа;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Посрещнете децата в музикалния салон с красиви есенни листа, необходими за ритмични движения на музикалната пиеса „Есен“ от Чайковски.

Линк: <https://www.youtube.com/watch?v=RAyj--zd5rs&list=RDRAj--zd5rs&t=23>

Използвайте словесни методи в педагогическото взаимодействие с децата за въвеждане в темата „Отново заедно“.

Основна част. Припомнете на децата песни от II група чрез МДИ „Пей без глас“; МДИ „Коя е песента, която намислих“ и др. Изпълнете заедно песните без съпровод за по-доброто припомняне на текста и мелодията. Емоционално въведете децата в атмосферата на новата песен „Есен“, музика Диана Маринова. При възприемането на песента поставете задача за слушане – определяне на нейния характер и настроение. Изпейте песента без съпровод, за да разберат децата за какво се разказва в нея. Предложете им самостоятелна работа относно песента в познавателната книжка.

Припомнете на децата МПИ от II група.

Заклучителна част. Завършете ситуацията с „новина“, която ще предизвика интереса на децата към музиката в следващата ситуация.

Втора ситуация

Ядро: Елементи на музикална изразност

Тема: „Есен“

Нова задача: Възприемане на музикално произведение – „Есенна картина“ от Ал. Райчев; определяне на темпото и настроението в пиесата

Цел: Развитие на музикален слух

Очаквани резултати:

- Има представи за изразни средства в музиката. (*знание*)
- Свързва бързината (темпо) с характера на музиката. (*умение*)
- Реагира емоционално на промяна в темпото. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактични игри;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини и картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Въведете децата в предстоящата тема с изложба от есенни картини, поставени на стативи. Пуснете музика, подходяща на настроението, което внушават картините. Използвайте метода беседа, за да разберете въздействието на картините върху децата.

Основна част. Изисквайте от децата да кажат повече определения за есента (*красива, дъждовна, скучна, плодородна, тиха, многоцветна и т.н.*). Обяснете им, че тези думи ще ги произнесете с движения на ръцете. Така ще усъвършенствате метроритмичния усет у децата, използвайки различни форми на работа от системата за музикално възпитание на проф. Карл Орф. Чрез тях ще осъществите съзнателното възприемане и възпроизвеждане на ритъма. Покажете махове на ръцете напред и назад, отразяващи метричните времена в двувременен равноделен метрум, едновременно с произнасянето на определенията (*за есента*) на срички. Друга форма на работа е: на всеки мах на ръцете назад детето произнася дума (*красива...*), тоест на силно време в двувременен метрум. Темпото се редува. Друга форма е произнасянето на думата, но с различна интонация, отново в съчетание с махове на ръцете покрай тялото (Димитрова, 2013: 86 – 87). След това продължете със съчиняване на мелодии на вече познатите думи. Покажете на децата как могат да станат композитори. Поопрежете техните мелодични варианти. Първите опити са повторение на възприетия модел, но в следващите децата представят свои варианти на мелодия. Изпейте заедно някои от тях, с което ще осъществите разпознаване.

Изиграйте МДИ „Музикална кутия“ с цел припомняне на песните от II група, но със задачи за вокално-певчески навици. Продължете работа по песента „Есен“ от Д. Маринова (*предходна ситуация*), като насочите вниманието им към структурата на песента – куплет, припев. Изпълнете песента без съпровод, за да усетят децата по-ясно редуването куплет – припев. Разтворете книжките и заедно разгледайте картините. Пуснете запис на музикална пиеса, без да назовавате нейното име. Призовете децата да помислят коя от двете картини могат за озвучат с музикалната пиеса. Оставете ги самостоятелно да отговорят на въпросите в познавателната книжка. Слушайте отново музикалната пиеса. Назовете нейното заглавие и името на композитора – Александър Райчев. В беседата коментирайте връзката между двете изкуства. Следва МДИ „Имитатори“ (Джендова – Бакърджиева 1994: 74) с цел имитиране на музикалния инструмент, на който се изпълнява пиесата.

Заклучителна част. Рефлексия – попитайте децата какво най-много им харесва от ситуацията.

3. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „Международен ден на музиката“

Нова задача: Различаване ролите на музикант и певец

Цел: Развитие на слушателски умения

Очаквани резултати:

- Знае как се слуша музика. (*знание*)
- Разпознава музикално произведение от посочени две и го свързва правилно със заглавието. (*умение*)
- Проявява интерес към музикални произведения. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Изобразително изкуство – ядро: изобразително творчество.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Започнете емоционално ситуацията с МПИ „Прави като мен“. Пуснете запис на музика в съвременен ритъм, искайте от децата да показват оригинални движения на звучащата музика.

Основна част. Осведомете децата чрез метода разказ за Международния ден на музиката. Покажете им интересни снимки от различни танци на народите. Пуснете им на запис африканската популярна детска песен „Акути“. Създайте игрова обстановка, в която децата да влязат в ролята на малки негърчета. Покажете им африкански поздрав с импровизирано движение на ръцете и ги приканете към африкански ритми. Предложете им МДИ „Свири като мен“ и МДИ „Кълвач и папагал“ с ударни музикални инструменти, чрез които съчиняват подходящ метроритъм на песента „Акути“. Така ще бъдат „истински музиканти“. Включете и друга музика с различна националност към музикално-дидактичните игри.

Чрез МДИ „Музикална кутия“ предложете на децата да чуят две музикални произведения: пиесата „Есенна картина“ от Ал. Райчев и песента „Балкан“, музика и изпълнение Св. Стоянов. Насочете вниманието им към задачата за самостоятелна работа в познавателната книжка за разграничаване на понятията „музикант“ и „певец“. Припомнете на децата името на композитора Ал. Райчев и неговата пиеса, като акцентирате на понятието „инструментална музика“.

Заклучителна част. Рефлексия – приканете децата към самоанализ на дейността им в ситуацията.

Примерен текст за Международния ден на музиката: „Музиката си има свой празник – това е 1 октомври. Нарича се Международен ден на музиката. Празнува се в над 120 страни. Музиката обединява всички народи, които я слушат и разбират, без да знаят чужди езици. Празнуват всички, които я обичат!“

Втора ситуация

Ядро: Музика и игра

Тема: „Обичам да играя“

Нова задача: Съчиняване на музикално-ритмични движения

Цел: Развитие на изпълнителски умения за двигателно отразяване на музика в равноделен размер

Очаквани резултати:

- Координира движенията си с тези на останалите участници при изпълнение на музикално-подвижни игри. *(знание)*

- Измисля ритмични движения според метрума и характера на музиката, движейки се в права посока и на зигзаг. *(умение)*

- Участва с желание в музикални игри. *(отношение)*

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;

- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;

- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;

- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, картинки;

- Словесни методи: беседа, разказ;

- Игрови похвати;

- Подход за организиране на творческата атмосфера. (Велева, 2012: 47)

Методически насоки:

Уводна част. Посрещнете децата с новината за включване на много игри в ситуацията. Започнете с МПИ „Музикална гимнастика“, МПИ „Прави като мен“ или други.

Основна част. Чрез игрови похвати дайте възможност на децата да изберат любими игри. Подсетете ги за заглавия. Организирайте предложените от тях МПИ и МДИ, като осигурите необходимия реквизит – музикални инструменти, чашки, кубчета, воали и др. При реализирането им изисквайте от децата самостоятелност и проява на творчество. Запознайте ги с новата музикално-подвижна игра „Влак“. Насочете вниманието им към картинките с влакове в познавателната книжка. Оставете ги самостоятелно да отговорят на въпросите от книжката, свързани с новата игра. Контролирайте отразените в познавателната книжка отговори. Изиграйте два пъти играта „Влак“ на различна по характер и темпо музика. Движенията на децата ще се променят поради различното звучене. Използвайте подход за организиране на творческата атмосфера, в която „да се даде шанс на детето да действа креативно и активно“. (Велева, 2012: 47)

Заклучителна част. Преценка – диференцирайте преценката, за да може всяко дете да види своя принос в общата игра. Очертайте перспектива за по-нататъшното развитие на игровата дейност.

4. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възпроизвеждане

Тема: „Пеем заедно“

Нова задача: Развиване на темпови усет при пеење (бързо и бавно)

Цел: Усъвършенстване на хорово-певчески навици у децата

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за изпълнение на песни – групово и индивидуално. *(знание)*

- Изпълнява песните интонационно точно. *(умение)*

- Обича да пее. *(отношение)*

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;

- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;

- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;

- Нагледни методи: демонстриране с орехи и картинки в познавателната книжка;

- Словесни методи: беседа;

- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Раздайте на децата природни материали – два ореха (*шишарки, камъчета*). Използвайте практическия метод на обучение демонстриране, за да им припомнете МПИ „Разходка“ (*по „Шулверк“*). Предварително заучете с децата метроритмичния модел, който ще изпълнят с природни материали на музика (*по избор*) в равен размер и умерено темпо.

Основна част. Въведете децата в темата чрез говорна интонация (например с израза „иде есен“ или „пеем заедно“ и др. – произнасят ги с чувство на радост, тъга, яд, възторг, закана и т.н.). След интонационното осъзнаване изисквайте от децата с подходящо чувство да изпълнят познати песни. Припомнете им песни с МДИ „Пей без глас“, МДИ „Коя е песента, която намислих“ и др. Използвайте емотикони за определяне на настроението в песните. Съчетайте изразителното изпълнение на песните с темпото (*бавно и бързо*). Припомнете им, че всички трябва заедно да започват и завършват песните. Запознайте ги с текста и мелодията на новата песен „Иде есен“¹ (*ноти – в приложението*). Насочете вниманието им към картинките в познавателната книжка, илюстриращи съдържанието. При повторно слушане поставете задача за определяне на темпото в песента. С МДИ „Музикална кутия“ припомнете на децата песента „Есен“ от Д. Маринова. Изисквайте от тях да определят настроението в двете есенни песни невербално в познавателната книжка. Запейте есенни песни от II група и работете за усъвършенстване на хорово-певческите навици. Изисквайте от децата да изпълняват песните в акомпанимент на пиано в подходящо темпо.

За развитие на музикалната памет пуснете запис на малка част от музикалната пиеса „Есенна картина“ от Ал. Райчев със задача към децата – разпознаване на музикалната творба. Чрез метода беседа разговаряйте с тях за настроението в музикалната творба.

Заклучителна част. В преценката характеризирайте целостта на игрите и контактите между играещите.

Втора ситуация

Ядро: Елементи на музикална изразност

Тема: „Забавни игри“

Нова задача: Усъвършенстване на знанията за бързина в музиката

Цел: Развитие на музикален слух

Очаквани резултати:

- Елементарни представи за темпо в музиката – бързо и бавно. (*знание*)
- Определя темпото на непознати музикални произведения чрез съпоставяне. (*умение*)
- Преживява бързината като израз на съдържанието в музиката. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Подредете в музикалния салон детски музикални инструменти на видимо за децата място. Запознайте ги с МПИ „Статуя“, чието игрово действие изисква подбор на музикален инструмент, отмерващ в различно темпо стъпките на участниците.

Основна част. Използвайте игров подход за организиране на въображаема обстановка. Предложете им МДИ „Зоологическа градина“ с цел осъзнаване на темпови нюанси. На основата на натрупан слухов опит приканете децата да измислят ритмични движения, влизайки в образа на музикален герой. Насочете ги към съчиняване на ритъм в подходящо темпо с ударен инструмент, характерен за „стъпките“ на героя. Така, сравнявайки стъпките и движенията на музикалните образи, сами усещат разликата в темпото. Покажете им метроритмични модели, изразяващи бързите и бавните движения на героите от играта с нотни трайности: половини, четвъртини, осмини. В някои образи използвайте и „гласандо“. Съобразете ги с темпото, динамиката и настроението на музикалния образ. След показ а оставете децата сами да съчиняват подходящи стъпки и ритмични фигури с музикални инструменти. Примерни музикални пиеси за осъществяване на задачите са: албумът на Сен-Санс „Карнавал на животните“: „Слон“, „Аквариум“, „Костенурки“, „Петли и кокошки“ и др.; „Баба Меца на разходка“ от Ал. Райчев и др.

Насочете вниманието им към картинките за „бързо“ и „бавно“ темпо в познавателната книжка. Чрез метода беседа затвърдете понятията „бързо“ и „бавно“ с примери на децата от заобикалящия ги свят. Дайте им възможност да помислят и да посочат правилни примери.

Диференцирайте темпото в музиката. Пуснете записи на „Право хоро“ (*бързо темпо*), изпълнява оркестър „Камчия“, и „Приспивна песен“ (*бавно темпо*) от Брамс, за да усетят разликата в темпото. Чрез МДИ „Научи куклата да танцува“ децата движат куклите в ритъма и темпото на музиката. Реализирайте задачи,

1. „Иде есен“ – неизвестен композитор.

Бончо Бончев констатира, че „повече от всичко помага показът на деца – образци“. Разбираме, че при този метод не се налагат дълги и безинтересни за децата обяснения. След народното изпълнение изпратете гостите с благодарност.

Продължете с народни песни в изпълнение на децата от III група. Чрез МДИ „Пей без глас“ подскажете на децата учени народни песни – „Играй, Тудоро“, „Мари Доне“. Акомпанирайте на пиано или акордеон изпълненията на децата. Чрез словесния метод разказ запознайте децата с Националния събор на народното творчество в Копривщица. Представете им хумористичната песен „Стани, стани, Тодоре“ в изпълнение на Елена Димитрова и Димитър Колев в Копривщица. Коментирайте детското изпълнение, както и съдържанието на народната песен. Започнете изучаване на песента.

Важно значение за народните песни има музикалният съпровод. Затвърдете знанията на децата за оркестрите, насочвайки вниманието им към картинките с оркестри в познавателната книжка. Пуснете запис на народна песен („Малка мома“ в изпълнение на деца и народен оркестър) с въпроса: „Кой оркестър съпровожда песента?“ (картинки). Предложете МДИ „Оркестър“. Използвайте за играта детски народни инструменти – тъпан, кавал, дайре, дървени лъжици и други, с които децата трябва да импровизират метроритмичен съпровод на песен в оркестър.

Заклучителна част – преценка по поставените в ситуацията задачи.

Втора ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „В концертната зала“

Нова задача: Избери какъв искаш да бъдеш в концертната зала? (*слушател, музикант или певец*)

Цел: Създаване на интерес и желание за общуване с музика

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за концертна зала. (*знание*)
- Различава ролите на певец, музикант и слушател. (*умение*)
- Проявява предпочитания към ролите в концертната зала. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. За настроение предложете МПИ „Прави като мен“ – развитие на метроритмичен усет.

Основна част. Подредете на стативи снимки на децата от техни участия в тържества през годината. Разгледайте ги и в разговор с тях уточнете ролите им – на музиканти, певци, слушатели. Продължете по темата, като с игрови похвати им представите ситуацията, в която са попаднали музикант, певец и слушател, илюстрирана с картинки в познавателната книжка. След самостоятелна работа по темата предложете на децата МДИ „Концерт“ с предварително създадена за играта сцена и принадлежащите ѝ атрибути – микрофон, лампи около сцената и др. Всеки по желание обмисля своя репертоар и се представя като музикант, певец или слушател.

Заклучителна част: Преценката е акцент върху положителните прояви, но посочете слабостите и грешките с обща положителна насоченост.

34. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Музика и игра

Тема: „Всички танцуваме“

Нова задача: Изпълнение на танцови стъпки и движения според метрума и характера на музиката

Цел: Развитие за изпълнителски умения за двигателно отразяване на различни танци

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за народна и съвременна музика. (*знание*)
- Изпълнява серия от повтарящи се ритмични движения като елементи на танц. (*умение*)

- Впечатлява се от танцовата форма „флашмоб“. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Можете да започнете ситуацията с импровизирани танцови стъпки на „Песен на Бръмбаран“, музика М. Шоселова, в стил рок.

Основна част. Продължете с МДИ „Научи куклата да танцува“, в която децата различават характера и жанра на музиката. Чрез игрови похвати те емоционално преживяват метроритъма в музиката – на валс, хоро, рок, рап, съвременни ритми. Играта с кукли (*ритмуването с тях*) помага за развитието на умения и навици на деца с по-слабо развит метроритмичен усет, защото представлява интерес за тях и участват заедно с деца с по-силно развит метроритмичен усет. На децата с по-неукрепнал метроритмичен усет поставяйте често задачи за движение с музика, ритмуване, дирижиране, за да трупат опит. Продължете с МДИ „Научи куклата да танцува“ и познатата песен „Танцът на Росинка“. Предложете им да отговорят в познавателната книжка на въпроса какъв танц – съвременен или народен – могат да научат своята кукла да танцува. По желание на децата започнете разучаване на танца „Танцът на Росинка“. Направете флашмоб с родители и деца. Покажете им изпълнение на „Танцът на Росинка“ от техни връстници от ДГ №38 „Маргаритка“ – гр. Варна.

Линк: <https://www.youtube.com/watch?v=XpI6277h54A>

Заклучителна част. Попитайте децата: „Кои танци научихте да танцуват куклите?“

Втора ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „Слушам музика“

Нова задача: Разпознаване на изпълнения на учени музикални инструменти

Цел: Формиране на музикална любознателност, интерес и потребност за общуване с любими произведения

Очаквани резултати:

- Конкретни представи, свързани с възприемане на инструментална музика. (*знание*)
- Свързва всяко от две посочени познати музикални произведения със съответното заглавие. (*умение*)
- Има свои предпочитани музикални произведения. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Използвайте в ситуацията нагледността като метод, който активизира самия процес на музикалното възприятие. Поставете на стативи няколко цветни картини (*не повече от две-три*) с илюстрирани моменти от детски анимационни филми.

Основна част. В беседа с децата изисквайте да определят настроението, което внушават моментите от филмите, както и да подберат за тях позната музика, изразяваща същото настроение. Онагледяването се явява носител на допълнителна информация за избор на музика. Насочете вниманието на децата към познати музикални произведения: „Приказки от Виенската гора“, музика Щраус, „Право хоро“ – гайда, изпълнява В. Митев, „Радецки марш“, музика Щраус, и др. С този подход ще възбудите музикалната памет у децата – необходимо условие за избор на произведения.

Музикалните ситуации, предназначени само за слушане на музика, целят както усъвършенстването на

навиците за възприемане на музика, така и развитието на емоционалната отзивчивост и повишаване на съзнателността на възприемане. Предложете на децата ИИ „Артисти“, чрез която разпознават музикални произведения и установяват прилики и разлики в тях на основата на музикални роли. Например музикалните пиеси „Палячо“ от Кр. Милетков и „Врабчето на прозореца“ от К. Илиев децата разпознават по тяхното начало. В познавателната книжка свързват картинката с музикалното произведение. За емоционален отклик към творбите дайте възможност на децата да претворят музикалните образи от пиесите. В беседа коментирайте разликите и приликите в музикалните произведения чрез реализираните образи.

Заклучителна част. Попитайте децата кои игри желаят да повторите в следващата ситуация по музика. От отговора им ще разберете техните впечатления и интереси относно работата в ситуацията.

35. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „Празнична маршировка“

Нова задача: Установяване на различното и сходното в музикални произведения, посветени на празника на Кирил и Методий

Цел: Развитие на музикален усет у децата

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за вокална музика. (*знание*)
- Характеризира звученето на музиката, като използва едно-две определения. (*умение*)
- Емоционално реагира при слушане на музика. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: възприемане на литературно произведение;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Пуснете да звучи на запис „Химн на св.св. Кирил и Методий“ от П. Пипков и поставете с децата венец на портрета на братята Кирил и Методий.

Основна част. Чрез словесния метод разказ запознайте децата накратко с делото на Кирил и Методий. Прочетете стихотворението „Празник“ от В. Паспалеева, посветено на двамата братя. Чрез МДИ „Музикална кутия“ предложете на децата възприемане на песента „Буквичките родни“ от Д. Маринова и „Химн на св.св. Кирил и Методий“ от П. Пипков. Поставете задача за слушане: съпоставяне на химна с песента. Помогнете на децата да установят различното и сходното в музиката на двете произведения. Изисквайте да използват повече определения за характера на музиката. Започнете изучаване на песента „Буквичките родни“ от Д. Маринова. Приканете децата да запееят песента без съпровод в умерено темпо. Продължете с ИИ „Музикални искри“ с цел затвърдяване текста и мелодията на учени песни. Разделете децата на два екипа за игровото действие в играта. Всеки екип си избира песен, която ще изпълни. Например, народната песен „Стани, стани, Тодоре“ или песента „Българийо, обичам те безкрайно“ от Д. Маринова.

Завършете с празнична маршировка по случай предстоящия празник. Подбор на музикалните инструменти извършете чрез осъществяване на забавна задача в познавателната книжка. Поставете на видимо за децата място музикални инструменти, откъдето те решават с кой музикален инструмент ще участват в празничната маршировка на песента „Химн на св.св. Кирил и Методий“.

Заклучителна част. За преценка на знанията изиграйте ИИ „Довърши изречението“.

Празник

Веса Паспалеева

Предпразнична радост в гърдите ни,

в сърцето ми детско едва се побира!

Венци сме увили с божур, перуника,

със люляци бели и горска иглика.

Че утре е празник голям, всенароден

на двамата братя – Кирил и Методий!

Втора ситуация

Ядро: Възпроизвеждане

Тема: „На море“

Нова задача: Изпълнение на песенния репертоар интонационно и метроритмично точно

Цел: Усъвършенстване на изпълнителските умения при пеене

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за изпълнение на песни – индивидуално и групово. (*знание*)
- Изпълнява различни по тематика песни от репертоара на детската градина. (*умение*)
- Пее с желание. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра; ТРИЗ педагогика, метод „Добро – лошо“;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Уводна част. Предстои ваканция. Предложете на децата да помислят как си представят лятото. След детските фантазии използвайте игрови прийоми от ТРИЗ педагогиката „Добро – лошо“ и „Да – не“ (*Приложение*) за разсъжденията на децата за лятото. Например:

1-ви вариант. Лято: добро – можеш да ходиш на басейн, лошо – очите ти се зачервяват; добро – да се къпеш в морето, лошо – ще изстинеш; добро – ще се закалиш, лошо – ще изгориш на силното слънце и т.н.

2-ри вариант. Учителят предлага ситуация: лято е, слънцето грее. Децата предлагат варианти защо това е добро и защо това е лошо... Приютът „Добро – лошо“ не предполага конкретен отговор.

Основна част. Запознайте децата с новата песен „На море“ от М. Шоселова. Изисквайте да определят тематиката и настроението в песента. Пуснете втори път песента и в беседа говорете за строежа ѝ – куплет и припев. Разучете песента. След това преминете към МДИ „Ще ти обясня с движения“, чрез която децата предлагат за изпълнение любими песни. В края на учебната година песните са добре научени, така че ги насочете да ги изпълнят с настроение. Предложете им МДИ „Познай инструмента“, чрез която си припомнят тембъра на учени музикални инструменти: гайда – „Сто каба гайди“; „Откровение“, музика Янко Миладинов – тропет, „Балерината и оловният войник“, музика Кр. Милетков – пиано.

Заклучителна част: преценка по поставените в ситуацията задачи.

36. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Тема: Проследяване на постиженията

Очаквани резултати: Установяване на равнището на знания и умения по направление „Музика“

Втора ситуация

Тема: Проследяване на постиженията

Очаквани резултати: Установяване на равнището на знания и умения по направление „Музика“

ОПИСАНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ПРИМЕРНИ ИГРИ И ТАНЦИ

I. Музикално-подвижни игри

МПИ „Прави като мен“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Дете излиза пред всички и танцува, всички останали правят като него.

Игрово действие. Децата са наредени в разпръснат строй. Педагогът избира дете, което танцува – *валс, хоро, съвременни ритми и други*, а всички останали повтарят неговите движения. Участниците могат да се редуват, показвайки танцови движения според метроритъма на музиката.

Правило. Всеки танцор се стреми към оригиналност на движенията.

МПИ „Влак“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Дете в ролята на машинист измисля движения, които се изпълняват от децата „вагони“ след него.

Игрово действие. Децата се поставят в игрова ситуация – „железопътна гара“, откъдето тръгват всички „влакове“. За целта децата се разделят на две или три колонии, тоест „влакове“, които пътуват в различни посоки. Първото дете в роля на машинист измисля движение според музиката, а всички след него го повтарят. При сигнал с триангел „машинистът“ отива в края на влака, а второто дете заема неговото място като машинист и така, докато свърши музиката.

Правило. Всички слушат сигнала за смяна на „машиниста“.

МПИ „Разходка“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Отразяване на метроритъм с природни материали (орехи, кестени, шишарки, речни или морски камъчета)

Описание на играта. Децата застават в разпръснат строй. Педагогът пуска на запис музика в двуделна форма и 2/4 размер. На първата част от музиката с движения всички участници изразяват разходка – в парка, край морето, в гората или планината (пантомима). На втората част ритмуват с орехите. Ритъмът е предварително заучен. Импровизираните движения, представени чрез пантомима, са ярки и много изразителни, за да покажат действието.

Правило. Децата общуват помежду си невербално.

МПИ „Танцуваща шапка“ – развитие на метроритмичен усет

Творческа задача. Вземете шапка и измислите с нея подходящи танцови стъпки и движения.

Описание на играта. Децата са наредени в кръг, в средата на кръга са поставени различни шапки – каубойска, полицейска, ловджийска, плажна с периферия, бомбе, рапърска, калпак и др. На съответстваща на шапките музика в равноделен размер децата импровизират танцови движения с шапката. Например, с каубойска шапка танцува като каубой, с рапърска шапка – като рапър и т.н. В края на музикалната фраза детето оставя шапката в центъра на кръга и се връща на мястото си, влиза друго дете и т.н.

Правило. Всички участници спазват правила на поведение по време на играта.

Указание. Учителят може да предложи на децата само един жанр музика за танцуване с различните шапки, но може да сменя жанра и изисква от децата да подберат подходяща за музиката шапка.

МПИ „Статуя“ – развитие на динамичен и метроритмичен слух

Задача. Участниците в играта се движат според темпото и ритъма на музиката. При сигнал „Статуя“ застават като статуи на едно място, при сигнал „Избери статуя“ застават до избраната от тях „статуя“ и я дублират.

Игрово действие. Всички деца се разделят на два екипа. Дете свири на тъпан, редувайки ритми (2/4, 4/4, 3/4) в бързо и бавно темпо. Децата от първи екип се движат според ритъма и темпото на тъпана. При сигнал „Статуя“ спират и правят пластична фигура. Тръгват децата от втори екип в ритъма на тъпана, като се движат между „статуите“, а при сигнал „Избери статуя“ застават до най-близко стоящото дете „статуя“ и правят същата пластична фигура. Играта се повтаря с друго дете – музикант с дайре, после с тарамбука и т.н.

Правило. Децата, които свирят на музикалните инструменти, се избират предварително.

МПИ „Музикален светофар“ – развитие на музикален слух (бързо – бавно темпо)

Задача. При вдигане на зелена палка (зелена светлина) децата се движат бързо в ритъма на музиката, а при червена палка (червена светлина) се движат бавно, отново в ритъма на музиката.

Игрово действие. Децата са в разпръснат строй. Дете регулировчик държи палка – от едната страна с червен цвят, а от другата със зелен. Учителят по музика изпълнява на музикален инструмент мелодия в различно темпо. Детето регулировчик слуша музиката и показва съответния цвят на палката, а всички останали изпълняват подходящи движения според темпото. Регулировчикът се сменя при смяна на жанра музика (на 8 такта).

Правило. Всички участници запазват културно поведение при вървене и при бягане.

МПИ „Шейни“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Всички деца сядат един зад друг, образувайки въображаеми шейни. Движат тялото и ръцете си едновременно в ритъма на музиката.

Игрово действие. Изисквайте от децата да седнат на земята един зад друг в три колонии, наподобявайки три шейни. Всяко дете сядва в лек разкряк, като пред него с гръб сядва следващото дете и т.н. Всеки участник хваща с две ръце раменете на предходното дете. Педагогът е седнал отпред с лице към всички деца. Показва в музикален ритъм наклони на тялото в дясно. Трите колонии от деца се наклоняват на дясно, после – на ляво,

напред, назад, движат само дясна ръка, а лявата е на рамото на предходното дете, правят и много други движения.

Правило. Във въображаемите шейни всички участници спазват добро поведение, а нарушителите излизат от „шейните“.

МПИ „Сам, по двама, на хоро“ – развитие на метроритмичен усет (Джендова – Бакърджиева, 1994: 57)

Задача. Слушай сигнала „По двама“, „Сам“ или „На хоро“ и импровизирай движения в ритъма на музиката.

Игрово действие. Децата са в разпръснат строй. Учителят предварително чрез метода упражнение припомня на децата стъпките и движенията на валс, хоро и марш. Пуска на запис маршова музика и казва: „По двама“. Децата се подреждат по двойки и така маршируват. След това педагогът пуска на запис валс и казва: „Сам“ – децата танцуват сами из стаята валс. Следват думите: „На хоро“, при което всички се хващат за ръце на хоро.

Правило. Всички са приятели в играта.

Указание. За предпочитане е учителят да свири на пиано, вместо да се използват записи на диск.

МПИ „Музикална гимнастика“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Слушай музиката и измисли движение с горните части на тялото, като краката не мърдат, а после измисли само с долните части на тялото, като ръцете не мърдат.

Игрово действие. Участват всички деца. Заемат разпръснат строеж в музикалния салон. Изпълняват движения с горната част на тялото на музика със съвременно звучене в равноделен двувременен размер. След показ на педагога децата слушат музиката и измислят свои движения. След няколко музикални такта педагогът предлага да включат движения само с краката. Редуването на движения с долни и горни крайници забавлява децата.

Правило: Всеки участник координира движенията си на музика с тези на останалите участници.

МПИ „Вълшебна пръчка“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Децата танцуват в ритъма на музиката, ако са докоснати от вълшебната пръчка.

Игрово действие. Разположете децата в разпръснат строй в музикалния салон. Пуснете музика (*жанр по избор*). Всички деца танцуват, при затихване на музиката застават в позиция „на място“. Танцува само детето (или няколко деца), докоснато от вълшебната пръчка. Играта се повтаря при леко усилване на музиката.

Указание. Децата импровизират танцови движения и стъпки според ролята. Например, ако са в ролята на палячо, използват характерни за образа движения (*акробатични, вървене по въже, жонглиране, фокуси, тоест всичко, което прави един палячо*) и др.

МПИ „Игра с кърпа“ – развитие на метроритмичен усет

Творческа задача. Импровизиране на танцови стъпки и движения на българска народна музика с „кърпа в народен стил“ в равноделен размер. Активизиране на творческото мислене и въображение на децата.

Игрово действие. Всички деца са наредени в кръг. Педагогът се движи в средата с танцова стъпка и „народна кърпа“ в ръка. В края на музикалната фраза застава пред произволно избрано дете и с реверанс подава „народната кърпа“. Детето я взима, влиза в средата и с нея изпълнява движение, което не се повтаря, то я подава на друг участник и т.н., докато свърши музиката.

Правило. Търпеливо се изчаква редът за участие.

Материали: „народна кърпа“.

II. Музикално-дидактични игри

МДИ „Свири като мен“ – развитие на метроритмичен усет (Николова, Е., Вукова, А., Попова, Р., Петрова, Сн. 1984: 118)

Задача. Детето съчинява кратка ритмична група с музикален инструмент. Останалите деца я повтарят.

Програмно действие. Педагогът (*дете*) изпълнява кратка ритмична група в умерено темпо с музикален инструмент и предлага на децата да повторят същото.

Правило. Участниците показват ритмичната група отчетливо два или три пъти, за да могат всички да я запомнят.

МДИ „Кълвач и папагал“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. „Кълвачът“ измисля метроритъм, а „папагалът“ го повтаря.

Програмно действие. Участват всички деца. Разделят се по двойки. Едното дете, в ролята на кълвач, съчинява с ударен инструмент или с пляскане метроритъм, а другото дете, като папагал, го повтаря. Децата могат да се разделят на екипи – „кълвачи“ и „папагали“. Едните се договарят кой в екипа да съчини метрори-

тъм и всички да го изпълнят, а другите го повтарят.

Правило. По преценка на педагога ролите се сменят.

МДИ „Зоологическа градина“ – развитие на музикален слух

Задача. Слушай музиката и се движи като... заек, мече, слон, лебед, костенурка и др.

Игров замисъл. Названието на сюжета е „Зоологическа градина“, в която децата импровизират музикалния образ.

Програмно действие. Децата поставят коронка на избран герой от зоологическата градина и измислят движения, влизайки в образа на музикалния герой; измислят ритъм с палка върху металофона, характерен за „стъпките“ на героя. Ритмичните фигури отразяват промяната в темпото, динамиката и настроението на музикалния образ. Могат да се използват нотни трайности: половини, четвъртини, осмини. В някои образи може и – „глицандо“. Музикални пиеси от албума на С. Санс „Карнавал на животните“: „Слон“, „Аквариум“, „Костенурки“, „Петли и кокошки“ и др.; както и „Баба Меца на разходка“ от Ал. Райчев и др.

Правило. Всеки намира свой път към решение на задачата.

МДИ „Музикална кутия“ – развитие на мелодичен слух

Задача. Разпознай музикалното произведение по неговото начало и го назови.

Програмно действие. В красиво украсената „музикална кутия“ са събрани най-хубавите музикални произведения, които децата ще слушат. Със самото отваряне на „музикалната кутия“ започва да звучи желаната творба (*песен или пиеса*). Децата трябва да назоват нейното заглавие.

Правило. По време на слушане на музиката участниците пазят тишина, за да я разпознаят и назоват вярно.

МДИ „Коя е песента, която намислих“ – развитие на музикален слух

Задача. Децата чуват откъс от позната песен (*чрез изпълнение с вокал, музикален инструмент или запис*) и назовават нейното заглавие.

Програмно действие. Педагогът предлага на децата да разпознаят познати песни, изпълнени чрез пеене (*вокал*), свирене или чрез запис на определени откъси. Изпълнението с глас обхваща само първия и втория такт с вокал „м“ или друг. Изисква от децата да назоват заглавието на песента и името на композитора.

МДИ „Познай инструмента!“ – развитие на тембров слух

Задача. Децата назовават музикалния инструмент, чието изпълнение чуват (*изпълнение с музикалния инструмент на запис или на живо*).

Програмно действие. В игрова ситуация се предлага на децата да слушат и разпознаят музикални инструменти по техния тембър. Броят на инструментите за разпознаване не трябва да надвишава три-четири.

Правило. Децата отговарят невербално – чрез вдигане на картинки с нарисувани музикални инструменти, или вербално.

МДИ „Имитатори“ – развитие на тембров слух (Джендова – Бакърджиева 1994: 74)

Задача. Децата имитират свирене на музикалния инструмент, който звучи.

Програмно действие. Педагогът създава игрова ситуация с цел подпомагане слуховите възприятия на децата чрез имитиране на музикални инструменти. При звучене на музикалните инструменти: пиано, цигулка и други, децата въображаемо свирят с ръце на съответния инструмент.

Правило. Участниците внимателно слушат музиката, разпознават инструмента и имитират свирене.

МДИ „Вълшебна торбичка“ – развитие на динамичен и метроритмичен усет

Задача. Децата вземат със затворени очи от „вълшебната торбичка“ предмет: *играчка* или *музикален инструмент*, описват го с думи. Движат играчката в ритъма на музиката, а с музикалния инструмент свирят.

Програмно действие. Децата са седнали на килима с кръстосани крака. Педагогът им предлага пълна торбичка (*затова е вълшебна*) с различни предмети: играчки и детски музикални инструменти. Първото, произволно избрано дете взема предмет със затворени очи, описва го вербално и премества торбичката към другарчето си вдясно. Действието се повтаря до последното дете. Педагогът свири или пуска записи на непознати мелодии с изискването децата да движат играчките и да свирят с музикалните инструменти в темпото и ритъма на музиката. След 8 такта музиката се сменя с друг жанр, заедно с това – и предметът. Всеки подава своя предмет на стоящото вдясно дете и е в очакване на новия ритъм и темпо и т.н. Така едновременно едни деца движат в ритъма на музиката играчка, а други свирят. Стремехът към различния предмет мотивира децата за участие.

Правило. Всички деца сменят играчките си безшумно и бързо.

Игрово действие. Всички деца внимателно наблюдават детето, застанало пред тях, което с жестове, мимика и поза на тялото им подсказва песента, която е намислило. Играта се играе екипно – участниците от единия екип представят песен, а от другия екип я познават. При повторението на играта екипите разменят ролите си. Учителят записва правилните отговори на двата екипа, след което ги сравнява. Друг вариант на играта е по двойки.

Правило. При затруднение на участник в играта останалите от екипа му помагат.

ИИ „Телевизор“ – развитие на вокално-изпълнителски умения

Задача. Децата изпълняват любима песен като телевизионна звезда! (*художествено изпълнение*)

Игрово действие. Участниците в играта избират „телевизионен водещ“ в предаването „Музика за вас“. Той предварително се запознава с песните, които участниците ще изпълнят. Заедно обмислят как да ги представят пред „телевизионната“ публика.

Указание. По предложения на децата в играта могат да се включат и други роли: „журналист“ – който интервюира публиката; „оператор с камера“ – който се движи с журналиста; „оператори“ – които заснемат „звездите“ или „телевизионното предаване“, и др.

Правило. Всеки певец търпеливо изчаква своя ред „зад кулисите“.

ИИ „Съчини мелодия“ – развитие на мелодичен слух

Интерактивен метод „Светкавица“

Задача: Децата съчиняват мелодия по картинка.

Игрово действие. Педагогът раздава на децата картинки с нарисован палячо (*в различни варианти*). Под него има знак, с който детето трябва да се съобрази в съчиняването на мелодията. Например: под нарисования палячо има малък знак „зайче“, който предполага, че мелодията трябва да звучи в бързо темпо; ако има знак „слон“ – в бавно темпо. Вариант е да се поставят под палячото емотикони, подсказващи характера на мелодията – весел, тъжен и т.н. Творческите опити на всяко дете се повтарят от всички. Така се изразява съпричастност към участниците в играта. Вместо палячо могат да се предложат на децата други образи или сюжети, по които да съчинят музика.

Правило. След като детето получи картинка, трябва бързо да съчини мелодия по нея. При метода „Светкавица“ има елемент на изненада.

ИИ „Професията на мама“ – развитие на концентрация и внимание

Задача. Децата описват с движения професията на мама.

Игрово действие. Участват всички деца. Избраното дете описва с движения професията на мама, без да я назовава. Всички останали деца мислят и изказват своите предположения за професията. Ако те се затруднят в отговора, педагогът вдига жетон в зелен цвят към детето, което означава, че то трябва да ги подсети с характерни предмети за професията – например, учител: дъска, тебешир, учебник и др.

ИИ „Кой чука“ – развитие на концентрация

Задача. Намира се общият звук в картинките (*или около нас*).

Игрово действие. Педагогът предлага на децата да разгледат и помислят какво общо може да има в трите ситуации, представени в три картинки (можем да чуем междуметието „зън“). На едната картинка е нарисовано звънче, на другата – цвете с камбанка, а на третата – звънец на врата. Децата трябва да намерят общия звук във всички картинки. Педагогът последователно предлага на децата да търсят предположения за звуците: „ох“, „ж-ж“, „ауу“, „скръц“ и др.

IV. Танци

„С червените ботушки“

музика Хр. Недялков, текст В. Паспалеева, съвременен аранжирмент П. Песев
хореография и описание – Даниела Иванова

Танцът се изпълнява от всички деца в групата. Играе се жизнерадостно в умерено темпо. Размер 2/4.

Описание на движенията:

Интродукция:

Движение 1. „На място“

Изходно положение на краката – втора позиция.

Приклекнало положение на краката, движение на тялото – до долу (туист), ръцете – свободно пуснати.

1-ви куплет:

Движение 2. „Ход на дясно“

Изходно положение на краката, ръцете – долу в хват за длани. Тялото се обръща косо в дясно, стъпки – с

краката напред. На повторението посоката се сменя.

Припев:

Движение 3. „На място“

Изходно положение на краката – втора позиция. Ръцете – свити в лакти, правят движения в ляво и в дясно.

2-ри куплет:

Движ. 4. „Ход навътре“

Изходно положение на краката – втора позиция. Ръцете – хванати за длани. Стъпки – напред (навътре) в кръга. Следват стъпки назад, до изходно положение.

Припев: същите движения.

3-ти куплет:

Движение 5. „На място“

Изходно положение на краката – втора позиция. Тропане – с ляв и десен крак. Ръцете – на кръста.

Припев: същите движения.

Танц със звънчета, воали и ленти“

Музика: „Валс“ от Шопен

Хореография и описание – Даниела Иванова

Момичетата са разделени в три танцови групи – *със звънчета, воали и ленти*. Предварително всяка група измисля по две свои танцови фигури. Различните предмети, с които играят танцьорите от всяка група, предполагат различни движения и стъпки. Учителят с триангел обявява началото на всяка нова танцова фигура (2 фигури по 8 такта). Дават се около 10 минути на децата да измислят своите танци. След това всяка група има право на репетиция с музика. По време на репетицията момчетата с музикален инструмент в ръка съчиняват подходящ съпровод на музиката. Те се включват с оркестрово изпълнение след всеки отделен танц, тоест на трета осмица.

Учителят обявява началото. Първи танц със звънчета (2 x 8 такта), следва изпълнение на оркестър (1 x 8 такта). Втори танц с воали (2 x 8 такта), следва изпълнение на оркестър (1 x 8 такта). Трети танц с ленти (2 x 8 такта), следва изпълнение на оркестър (1 x 8 такта).

V. Български народни игри

„ГОРИ, ГОРИ КЪРПА“

Описание – Даниела Иванова

Всички деца сядат на земята в кръг, а едно от тях с кърпа в ръка бяга, обикаляйки кръга. Всички пеят: „Гори, гори кърпа, кучето я дърпа“. Бягащото дете много бързо се навежда, уж че пуска кърпата зад някого. Няколко пъти лъже. След като пусне кърпата зад някое седнало дете, то трябва да стане, да вземе кърпата и да хукне да бяга около кръга. Дватама бягат и който стигне пръв до свободното място, сядат на земята, а другият отново започва да обикаля около кръга.

„ДАЙ, БАБО, ОГЪНЧЕ“

Описание – Даниела Иванова

– Дай, бабо, огънче.

– Качи се по-нагоре.

– Дай, бабо, огънче.

– Качи се по-нагоре.

– Дай, бабо, огънче.

– Качи се по-нагоре.

– Дай, бабо, огънче.

– Влез вътре и си вземи.

– Ами това, черното, да не е куче?

– Не, това е на дядо поп килимйавката.

– Бау! Бау! Бау!

Залъгалката се казва, като пръстите на двете ръце на педагога се разперват и едноименните пръсти долепят върховете си. Образува се нещо като стълба. Детето с пръстче се изкачва постепенно на всяко стъпало и казва: „Дай, бабо, огънче“, а бабата (*педагогът*) отговаря: „Качи се по-нагоре“, докато детето стигне до най-високото стъпало. То поглежда вътре, „в къщичката“, образувана от двете ръце, и пита: „Ами това

там, черното, какво е, да не е кучето“, а бабата отговаря: „Не, това е на дядо поп килимйавката“ (*може да се спомене и името на дядото, неговият калпак или кожух*). Всеки път се казва ново изречение – варианти на посоченото по-горе. Когато се стигне до последното изречение, двете ръце се разделят и създават илюзията, че кучето хапе детето.

„КРАЛЪО ПОРТАЛЪО“

Описание – Даниела Иванова

Две деца се избират с броилка и тайно от другите се уговарят кой какъв ще бъде: „малина“ или „ягода“; „принцеса“ или „принц“; „Барби“ или „фея“... Хващат се за ръце горе, образувайки порта. Останалите деца се нареждат в колонка и минават през портата, пеейки песента:

*Отвори, кралъо, порти, отвори, кралъо,
че кой ще мине, кралъо, че кой ще мине.
Отворете, затворете, само един оставете.
Не щем, не щем, не щем... искаме!*

На предпоследните думи „Отворете, затворете, само един оставете“ „портата“ ту се отваря, ту се затваря (децата ту вдигат ръцете, ту ги свалят). Накрая „портата“ се затваря и в нея попада едно дете. То прави своя избор, като назовава дума: „малина“, „фея“, „принцеса“ и т.н. Всички участници, минали през портата и избрали една от предложените им думи, се разделят на два отбора. Педагогът начертава една линия, а отборите застават от двете ѝ страни, тоест един срещу друг, заловени с ръце през кръста. Водачите от всеки отбор се хващат за ръце и се теглят. Победител е този отбор, чийто водач не настъпва чертата. Победеният отбор отстъпва един от своите участници на отбора победител. Играта започва отново с теглене, докато единият отбор остане без играчи.

VI. Игрови прийоми от ТРИЗ педагогика

По идея: <https://mravkite.weebly.com> – източник на ТРИЗ педагогиката

Игра „Добро – лошо“ формира у детето:

- умение да открива положителните и отрицателните страни във всеки обект или ситуация;
- умение да отстраняват минусите, запазвайки плюсовете в казусите.

Приёмът „Добро – лошо“ не предполага конкретен отговор.

Чрез прийома „Добро – лошо“ децата разсъждават за сезон:

1-ви вариант: направление „Околен свят“:

Пролет: добро – можеш да играеш навън, лошо – вали дъжд;
добро – цветята ухаят приятно, лошо – имаш алергия към тях;
добро – ще се закалиш, лошо – ще изстинееш и т.н.

2-ри вариант: направление „Околен свят“:

Учителят предлага ситуация: пролет е и времето става все по-топло и по-топло. Децата предлагат варианти защо това е добро и защо това е лошо...

Игра „Черно – бяло“ – обект „Бонбон“. Педагогът показва на децата две картинки с изображения на бяла и на черна къща. В бялата къща децата изброяват положителните качества на бонбоните, а в черната къща изброяват отрицателните качества:

- хубаво – бонбоните са вкусни;
- лошо – от бонбоните ти се развалят зъбите...

В качеството на обекти могат да се използват: „Цвете“, „Мама“, „Птичка“, „Игла“, „Пръчка“, „Чадър“, „Книга“ и т.н.

Игра „Да – не“

Формира у децата:

- умение да обобщават фактите;
- умение да изслушат.

Пример: направление „Музика“, тема „Оркестър“.

Търсят и откриват еднакви признаци в елементите като част от общото.

Задача. Отгатват музикалните инструменти в темата, отговаряйки на въпроси само с „да“ или „не“.

VII. Популярни броилки

От небето до земята

От небето до земята
златна стълбичка виси.
Цар, царица,
принц, принцеса –
кой избираш първо ти?

Онче, бонче, счупено пиронче

Онче, бонче, счупено пиронче,
риба, шука, махай се от тука.

Едно, едно, едно

ЕДНО, едно, едно – кученце в сено,
ДВЕ, две, две – бебето реве,
ТРИ, три, три – катеричко, спри,
ЧЕТИРИ, четири, четири – мишки гризат метъра,
ПЕТ, пет, пет – хвърка самолет,
ШЕСТ, шест, шест – слънце грее днес,
СЕДЕМ, седем, седем – черна врана гледам,
ОСЕМ, осем, осем – пише в тава носим,
ДЕВЕТ, девет, девет – ябълка на хребет,
ДЕСЕТ, десет, десет – мечки пита месят.

Ринги-ринги-рае

Ринги-ринги-рае,
наш петел играе,
чужд петел го гони
за кило бонбони!

Ала бала ница, турска паница

Ала бала ница,
турска паница,
ой гиди, Ванчо
наш капитанчо!
Корабите спряха
хората измряха,
само един остана –
Ванчо капитана!

VIII. Нотно приложение

„Иде есен“²

Умерено

1. Слън-че-во-то ля-то от-шу-мя в го-ри-те, пре-цъф-тя-ха ве-че пол-ски-те цве-тя.

Об-ла-ци-те пла-вно сли-зат над куп ни-те и кръ-жат про-щал-но щър-ко-ви-я-та.

2. Песента на коса
в храстите извира,
светят с мокри клони
кленът и дъбът.

Тихичко танцуват
златни есенни листа –
вятър ги тилее
широм по света.

„Играй, Тудоро“

♩ = 152

Нар. песен

1. Иг-рай, иг-рай, Ту-до-ро. но си ня-мам ри-зич-ка,
– Иг-ра-ла бих, вой-во-до, ед-на съм я оп-ра-ла.

2. Играй, играй, Тудоро.
– Играла бих, войводи,
но си нямам кондури,
кака ми ги обула.

3. Играй, играй, Тудоро,
на хорото до мене,
ще ти купя ризичка,
ще ти взема кондури.

IX. Текстове на песни

Есен

Музика и текст Д. Маринова

1. Лятото отмина, несетно отлетя,
с четка и боички пристигна есента.
Жълт, червен, оранжев напари всеки лист,
кестените даже покри с цвят златист. /2/

2. Плодните градини отрупа тя навред
с ябълки и сливи, и круши като мед.
Ето пак ни буди училищно звънче,
вика то децата със сребърно гласче. /2/

Викингите идват

Музика М. Шоселова, текст М. Дългъчева

1. Пак от север носи се вой –
викингите идат на бой!
Воят дълги светли коси,
никой тук не ще се спаси!

Припев:

Хей, йо! Викингите идват!
Хей, йо! Викингите идват!
Хей, йо! Спасявай си живота,
хей, както можеш!

2. С пращни, страшни рижи бради,
с яки мишци, с голи гърди
пият вино, сипано в рог,
мятат поглед зъл и жесток.

Припев:

Хей, йо! Викингите идват!
Хей, йо! Викингите идват!
Хей, йо! Спасявай си живота,
хей, както можеш!

3. Те кръстосват на племена
всеки остров, всяка страна.
Плаче в ужас целият свят,
щом от север тръгне пират!

Припев:

Хей, йо! Викингите идват!
Хей, йо! Викингите идват!
Хей, йо! Спасявай си живота,
хей, както можеш!

Иде есен

Музика и текст – неизвестни

1. Слънчевото лято отпумя в горите,
прецъфтяха вече полските цветя.
Облаците плавно слизат над купните
и кръжат прощално църкови ята.

2. Песента на коса в храстите извират,
светят с мокри клони кленът и дъбът.
Тихичко танцуват златни есенни листа –
вятър ги пилее широм по света.

Мари Доне

народна песен

1. Мари, Доне, бяла Доне,
като метеш двори, не наиде ли,
бяла Доне, моя меден кавал.

2. Найдох, найдох, млади момко,
на мама го дадох, в сандък да го
сложи, момко, да се не загуби.

3. Довечера ела, момко, на нашта
селянка, хем да си го вземеш,
момко, хем да ни посвириш.

Щом имаш сърце

Музика М. Шоселова, текст М. Дългъчева

1. Живее на пращния бабин таван
парцалена кукла с мънистен гердан,
със весели плитки от пъстри конци,
с рисувани мигли, с очи от синци.

Припев:

А милата баба със сръчни ръце
от плат ѝ зашила дори сърчице!

2. Тук моята Барби, навирила нос,
мълчи и се цупи, макар че е гост.
Дантели, капели, сукман след колан –
хвърчат тоалети на Пако Рабан!

Припев:

Не знае горката, че всяко лице
красиво е, щом си с красиво сърце.

Снежни топки

Музика Доно Цветков, текст Р. Пенева

1. Щом настане бяла зима – зная го от опит –
в парка заскрежен ще има бой със снежни топки.
Думичката „бой“ обаче да не ви смущава.
Тя за нас, децата, значи весела забава.

Припев:

Снежни топки – зимна радост, поздрав и закачка,
а в добавка за награда смях на всяка крачка.

2. И от птичи пух по-мек е в този ден снежецът.
В клоните подухва леко даже и ветреецът.
Ако нещо те тревожи, идвай в парка бързо,
че забавиш ли се, може и снегът да свърши.

Припев:

Снежни топки, зимна радост, поздрав и закачка,
а в добавка за награда смях на всяка крачка.

Коледни меленки

Муз. М. Шоселова, т. М. Дългъчева

1. Мечо слуша през гората в тази снежна тишина,
под окото на луната звънка сребърна шейна!
Скочи и очи потърка – да не бърка? Не, не бърка –
вее се брадата бяла, иде старецът с чувала!

Д. Коледа: Хо-хо-хо! Кой скита вън? Кой не хърка зимен сын?
Всичките мечоци спят... А пък мен ме гони глад!

2. Щом подаръци за всички, имаш рекох си – късмет:
може би две-три пчелички носиш – да ми правят мед?

Д. Коледа: Хо-хо-хо, каква шега – Мед? Сега? Насред снега?
Нямам, Мечо, но постой – кошът с меденки е твой.

3. Мечо слуша през гората в тази снежна тишина
под окото на луната звънка сребърна шейна.

Кокиче

Музика и текст Д. Маринова

1. Мило ми снежно момиче, малко ми бяло кокиче,
ти, ранобудно детенце, ти, сладкогласно звънченце,
отминат ли снежните хали, ти будиш цветята заспали,
поникуват зелени тревници, долитат и пойните птици. /2/

2. Щом си надигнеш челцето, ведро сияе небето,
Баба ни Марта пристига, нишка двупцветна заприда
и слънчо ни весело грее, и врабчо ни радостно пее,
отиде си лютата зима, тук пролет отново ще има. /2/

Коледа

Музика Д. Христов

Ой, Коледо, мой Коледо,
родило се Боже чедо. /2/

Припев:

Коладе-ладе, коладе-ладе

Кравай скача от полица,
ври в котлето кървавица. /2/

Припев:

Коладе-ладе, коладе-ладе

Кажи, бабо, като лани,
и нам весело да стане. /2/

Припев:

Коладе-ладе, коладе-ладе

Сурва, весела година

Музика и текст Н. Николаев

1. Сурва, сурва весела година,
вече, вече старата отмина,
новата да е честита,
да е мирна, плодовита. /2/

2. Всяка, всяка къща надарява
с много радост и със много здраве.
Сурва весела година,
живи, здрави до амина. /2/

СЦЕНАРИИ ЗА ТЪРЖЕСТВА

Бъдни вечер

Сценарий – Даниела Иванова

УЧАСТВАТ ДЕЦА ОТ ДГ № 38 „МАРГАРИТКА“ И ФОЛКЛОРНО ТРИО ГР. ВАРНА

Песните и танците в тържеството могат да се заменят с други.

ПЕСНИ:

1. „Коледна песен“ – нар. песен
2. „Коледна песен“ – М. Шопов
3. „Мари Доне“ – нар. песен
4. „Звънете, звънчета“ – м. Дж. Пиърпонт
5. „Коладе-ладе“ – Д. Христов

ТАНЦИ:

1. Коледарски танц
2. Танц на момичета по народна песен
3. Валс – музика Стивън Флеърти
4. Танц – въображаемо месят пита

По „Шулверк“: „Ръченица“ – изпълнение на момичета с „фолклорни дървени кукли“ (изработени от дървени лъжици)

Организация: Родителите са седнали в публиката. Звучи музика – „Българка“, изпълнява ДВГ „Щастливци“. Мултимедия – огнище, под видео стената са подредени красиво опаковани подаръци, а вдясно от нея е разположен народен оркестър. Децата влизат и заемат предварително определените места около две маси с красиви коледни покривки. В салфетка (или в нещо друго) пред всяко дете е поставен счупен орех. Момичетата сядат около едната, а момчетата – около другата маса. Звучат песни за Бъдни вечер.



1. дете: (Показва огнището от видео стената.)

Гори, гори пламъче! Гори, гори бъдниче,
че е чудна тази вечер свята – Бъдни вечер.

2. дете: За празника мъжете приготвят специално дърво за огъня, който ще се запали вечерта и ще гори през цялата нощ. То се нарича бъдник и е крушово, дъбово или буково дърво.

3. дете: (Деца говорят, така както са седнали около масата.) Бъдни вечер е свързан с много обичаи и обреди, които се спазват стриктно, за да се подсури и подпомогне семейното благоденствие.

4. дете: Подготовката за празника започва от ранна сутрин с приготвянето на няколко вида хляб. Основният хляб, посветен на коледния празник, е с кръгла форма, украса от тесто и се нарича бъдник.

5. дете: Момите в семейството приготвят краваи за коледарите, преплитат тесто за вит-превит кравай.

6. дете: (с ръце на кръста) Ами тогава да се захващаме за работа, момичета! Ще омесим хляба и кравая.

• **Танц – музика „Дудино хоро“** – момичетата въображаемо изпълняват движения, наподобяващи месене, точене, наливане на вода в брашното и т.н., след което две момичета едно срещу друго играят с питата и кравая, останалите плясат с ръце.



След танца поставят питата на масата на момичетата, а краваят – при директорката, тоест стопанката.

1-ви водещ: Работливи момичета омесиха два хляба. Всъщност това е така, защото се отделя особено внимание за приготвянето на хлябовете за Бъдни вечер. В Източна България – тоест тук, където ние живеем, казваме на питата „бъдник“, но на други места в България ѝ казват „боговица“, „богова пита“, „колак“. В питата задължително се слага сребърна пара и на когото се падне, той ще бъде много щастлив и здрав през годината. Формата е кръгла – като Слънцето, но кръгли са също кравайчетата и „коледарският кравай“ за коледарите. Върху питата се оформят от тесто фигури – агънца и други животни – с надеждата да ги има и през следващата година. (Показва питата от масата на момичетата.) Върху „коледарския кравай“ (Показва кравая.) се слага чемшир, който е зелен и се свързва със здравето на хора и животни. Слагат се и пуканки с

надеждата да вали сняг, който напоява земята, за да има добра реколта през новата година.

2-ри водещ: На всеки празник звучи хубавата българска музика, заела достойно място в световната съкровищница. Изключително ми е приятно да ви представя трио музиканти с народни инструменти. Моля за вашите аплодисменти. Познаваме ли народните инструменти?..... Ето това е кавал. Чуйте неговия звук. *(Музикантът представя своя инструмент.)*

- **Кавал** *(Свири пет секунди.)*

2-ри водещ: Друг инструмент е гъдулката. Чуйте нейния звук. *(Музикантът представя своя инструмент.)*

- **Гъдулка** *(Свири пет секунди.)*

2-ри водещ: Друг инструмент е тамбурата. Чуйте нейния звук. *(Музикантът представя своя инструмент.)*

- **Тамбура** *(Свири пет секунди.)*

2-ри водещ: Заедно – деца и оркестър – ще изпълнят народната песен „Мари Доне“.

- **„Мари Доне“ – нар. песен** *(с оркестър)*

<https://youtu.be/t9N2pEV8vU0> – изпълнение на деца от ДГ „Маргаритка“

1-ви водещ: Вечерята на Бъдни вечер се различава от всички останали през годината, защото дълбоко се вярва, че от нея зависи бъдното. Тя трябва да е богата, за да бъде такава и през новата година.

7. дете: Жените в семейството готвят основните храни за трапезата, които са задължително постни – сарми, опшав, варено жито, варен фасул, тиквеник.

1-ви водещ: Вашите майки са направили всички тези ястия, защото знаят и могат всичко!

2-ри водещ: *(мултимедия, за фон – трапеза с постни ястия)* Своите умения на домакини ще покажат в играта „Да подредим масата за Бъдни вечер“. Моля, по три майки от отбор да застанат в колони зад тази маса с различни ястия. *(Показва.)*

Задачата ви е: от всички подберете ястия за Бъдни вечер, а не за Коледа. Първият отбор зарежда празничната трапеза на момчетата, а вторият отбор майки зарежда трапезата на момичетата. При сигнал от оркестъра първият от участниците взема ястие, изтичва до съответната маса и го поставя, а след като се върне на старта, вторият взима следващото ястие и т.н. Има провокиращи ястия. Внимавайте!

Важно място заема празничната народна музика. Народния оркестър ще изпълни ръченица.

Подредяне на трапезата за Бъдни вечер

1-ви водещ: На помощната маса останаха баницата, пържолите и кюфтетата, които са предназначени за Коледа. Деца, пребройте ястията, поставени на вашата маса!... Точно така, те трябва да са нечетен брой – 7, 9, 11. Браво! Поздрав към всички участници ще бъде народният танц на момичетата, който е с подаръци. Така те напомнят, че тази вечер всички ще получат подаръци от Дядо Коледа.

- **„Танц с подаръци“ – произволна народна музика**

8. дете: Кулминация на празника е трапезата, около която се събират всички членове на семейството. Колкото по-богата е тя, толкова по-богат и здрав ще бъде домът през годината.

9. дете: Когато всички се наредят около трапезата, най-възрастният мъж или жена прекадява с тамян, поставен върху керемиди.

2-ри водещ: С Бъдни вечер са свързани и редица гадания, които се отнасят до предстоящото време. Пред всяко дете на салфетка има счупен орех. Ако ядката на ореха е здрава, това дете ще е здраво през годината, но ако не е здрава, има вероятност детето да се разболее. Докато погледнете орехите, оркестърът ще изпълни празнично хоро.



Звучи народна музика в изпълнение на Фолклорно трио

2-ри водещ: Орехите предвещаха, че всички деца ще бъдат здрави през следващата година. Дано да е така! Аплодисменти за оркестъра и тяхното пайдушко хоро!

1-ви водещ: За прогнозата за времето най-често се гадае с 12 лучени люспи, във всяка от които се слага малко сол, и се наричат за месеците в годината. Ако люспата е суха, предвещава сухо време, а влажната – дъждовно. Аз предварително ги поръсих и приготвих и сега ще видим резултата. Започваме от януари. Той ще бъде.....; следващият месец е февруари, той ще бъде.....; *(до края)*.

2-ри водещ: *(на мултимедия – огнище, тоест първата картина)* За плодородието през новата година се гадае по бъдника – ако той гори добре, пръска искри и не загасне, това означава богата реколта.

2-ри водещ: Песента „Зимна песничка“ е любима за малки и големи. Нека всички заедно – деца и родители, изпитаме удоволствие от нейното изпълнение, а със „свирещите“ възглавнички ще акомпанираме на припева. (*„Музикалните възглавнички“ са всъщност обикновени малки възглавнички с пришити в четирите ъгъла звънчета.*)

- **„Зимна песничка“ – музика Хр. Недялков**

1-ви водещ: Дядо Коледа съвсем скоро ще дойде при нас, остават броени минути. Нека проследим неговия път. Погледнете през вашите далекогледы. (*Свиват юмручета за далекогледы и гледат към видео стената.*) Има съвсем малко време до идването на Дядо Коледа, дотогава нека танцуваме.

- **„Танц с елхови арки“**

1-ви водещ: Идват празниците – Бъдни вечер и Коледа! Кои са петте най-важни елемента, които характеризират Бъдни вечер, и кои са петте най-важни елемента, които характеризират Коледа? На тези въпроси ще отговорят два отбора по петима родители участници. Заповядайте! Всеки участник казва по едно нещо в своя отбор, като предварително го уточнява със съотборниците си. Единият отбор изброява елементи за Бъдни вечер, а другият – за Коледа. Една минута и половина – за уточнения в отборите. Започваме!

- **Игра с родители (2 отбора по 5 родители)**

1-ви водещ: Благодаря ви, че заедно запознаваме децата с празниците и със свързаните с тях български обичаи и традиции, които те наследяват от нас и ще пренесат в бъдещето, за да се запазим като народ. Следва песента „Коладе-ладе“ в изпълнение на оркестър и деца.

- **Песен „Коладе-ладе“, музика Д. Христов**

6-о дете: Уважаеми родители, нашият концерт е към своя край. Предполагаме, че сте харесали нашите изпълнения, в които се усещаше вълнението, че пеем за първи път със струнен оркестър. Надяваме се днешното събитие да се повтори занапред в живота ни.

7-о дете: Весели празници си пожелаваме с най-хубавата коледна песен „Тиха нощ, свята нощ“.

2-ри водещ: За да бъде вечерта вълшебна, ще помоля родителите да запалят специалните свещи от ябълки, които направихме с децата.

(*На фона на мелодията „Тиха нощ, свята нощ“, музика Franz Gruber, две деца със свещи в ръце рецитират.*)

8-о дете: Тиха нощ, свята нощ! Колко си нежна ти! Спят под твоето чисто небе Свята майка и Свято дете в златна светлина.

9-о дете: Тиха нощ, свята нощ, грейва пак в нас звезда, озарява очите ни. Бог се ражда в душите ни и спасява света!

2-ри водещ: Нека сиянието на Божията звезда вещае доброта, хармония и здраве, с които да направи света по-добър и по-съвършен!

1-ви водещ: Да благодарим с аплодисменти на оркестъра за посещението и за прекрасните мигове, които оставиха за цял живот в сърцата на децата.

2-ри водещ: **Какво чувам?...** (*На запис звучи смехът на Дядо Коледа: „Хо-хо-хо!“*.) Той отива към нашата занималня. Да побързае!



ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА
ПО ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МУЗИКА“

Мес. седм.	ОБРАЗ. ЯДРО	ТЕМА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ЗАБЕЛЕЖКА
IX-1		Проследяване постиженията на детето, стр. 1	УСТАНОВЕНА БАТЕРИЯ	
IX-2	Възприемане	Отново заедно, стр. 2	Има придобити навики за слушане на музика. Старае се да разбере за какво се разказва в песента. Емоционално реагира при слушане на весели песни.	
	Възприемане	Есен, стр. 2	Има представи за изразни средства в музиката. Свързва бързината (темпо) с характера на музиката. Реагира емоционално на промяна в темпото.	
X-3	Възприемане	Международен ден на музиката, стр. 3	Знае как се слуша музика. Разпознава музикално произведение от посочени две и го свързва правилно със заглавието. Проявява интерес към музикални произведения.	
	МИ	Обичам да играя, стр. 3	Координира движенията си с тези на останалите участници при изпълнение на музикално-подвижни игри. Измисля ритмични движения според метрума и характера на музиката, движейки се в права посока и на зигзаг. Участва с желание в музикални игри.	
X-4	Възпроизвеждане	Пеем заедно, стр. 4	Конкретни представи за изпълнение на песни – групово и индивидуално. Старае се да изпълнява песните интонационно точно. Обича да пее.	
	ЕМИ	Забавни игри, стр. 4	Елементарни представи за темпо в музиката – бързо и бавно. Определя темпото на непознати музикални произведения чрез съставяне. Преживява бързината като израз на съдържанието в музиката.	
X-5	МИ	Марш, стр. 5	Елементарни представи за равноделни размери – марш и право хоро. Марширува на непозната музика. Марширува с удоволствие.	
	Възпроизвеждане	Тъпан бие, хоро се вие, стр. 5	Конкретни представи за свирене с детски музикални инструменти с неопределена височина на тона. Свири на детски ударни инструменти равни тонови трайности. Свири с желание на детски музикални инструменти.	
X-6	ЕМИ	Да си направим концерт, стр. 6	Конкретни представи за изпълнение на песни – индивидуално и групово. Отличава соловото изпълнение в различните жанрове музика. Изразява предпочитания към изпълнение на музика.	
	Възприемане	Писнала гайда..., стр. 6	Има представи, свързани с възприемане на музикални инструменти. Разпознава гайдата по нейния тембър в солово изпълнение. Емоционално реагира при слушане на музика.	

IV-31	Възприемане	Моят палачо, стр. 31	Разпознава поне две произведения от програмата за слушане. Има конкретни представи за инструментална музика. Проявява предпочитания към музикални произведения. Има представа за свирене с детски музикални инструменти. Използва детски музикални инструменти, за да пресъздаде действия в звукова картина. Участва с желание в озвучаване на текст.	
IV-32	Възприемане МИ	Звукова картина, стр. 31 Бал на цветовете, стр. 32 Пъстроцветен бал, стр. 32	Конкретни представи, свързани с възприемане на инструментална музика. Проследява развитието в програмни музикални произведения. Проявява предпочитания към музикални произведения. Различава валса от други танци. Импровизира танцови стъпки и движения на валсова музика. Импровизира артистично танцови движения.	
V-33	Възприемане Възприемане	Народни песни, стр. 33 В концертната зала, стр. 33	Свири с детски музикални инструменти. Използва детски музикални инструменти, за да възпроизведе любима народна песен. Предпочита дейността свирене в музикалната ситуация. Конкретни представи за „концертна зала“. Различава ролите на певец, музикант и слушател. Проявява предпочитания към ролите в концертната зала.	
V-34	МИ Възприемане	Всички танцуваме, стр. 34 Слушам музика, стр. 34	Конкретни представи за народна и съвременна музика. Изпълнява серия от повтарящи се ритмични движения като елементи на танц. Впечатлява се от танцовата форма „флашмоб“. Конкретни представи, свързани с възприемане на инструментална музика. Свързва всяко от две посочени познати музикални произведения със съответното заглавие. Има свои предпочитани музикални произведения.	
V-35	Възприемане Възприемане	Празнична маршировка, стр. 35 На море, стр. 35	Конкретни представи за вокална музика. Характеризира звученето на музиката, като използва едно-две определения. Емоционално реагира при слушане на музика. Конкретни представи за изпълнение на песни – индивидуално и групово. Изпълнява различни по тематика песни от репертоара на детската градина. Пее с желание.	
V-36		Проследяване постиженията на децата Какво зная по музика?, стр. 36	УСТАНОВЕНА БАТЕРИЯ Установяване на равнището на знания и умения в образователни ядра Възприемане и Възпроизвеждане ; Установяване на равнището на знания и умения в образователни ядра Музика и игра и Елементи на музикалната изразност .	

Методи за проследяване на постиженията: тестова задача, наблюдение, беседа, интервю...

ИНДИВИДУАЛЕН КАРТОН

ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА

на.....на години от 3 група в началото и в края на учебната година

Учители на групата:

НИВА НА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ: А – НЕДОСТАТЪЧНО Б – ДОСТАТЪЧНО В – ЗНАЧИТЕЛНО

Образователно направл. / ядро	КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОЧАКВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ	МЕТОД	м. септември			МЕТОД	м. май		
			А	Б	В		А	Б	В
МУЗИКА									
Възприемане	Свързва всяко от две посочени познати произведения със съответното заглавие.	Наблюдение				Наблюдение			
	Разпознава визуално музикалните инструменти тропет и гайда.	Наблюдение				Наблюдение			
	Разпознава тембъра на тропет и гайда в солово изпълнение.	Наблюдение				Наблюдение			
	Различава ролите на певеца, на музиканта и на слушателя.	Наблюдение				Наблюдение			
Възпроизвеждане	Пее до четири различни по тематика песни от репертоара на детската градина.	Наблюдение				Наблюдение			
	Използва детски музикални инструменти, за да възпроизведе позната мелодия.	Наблюдение				Наблюдение			
Музика и игра	Изпълнява серия от повтарящи се ритмични движения като елементи от танц.	Наблюдение				Наблюдение			
	Импровизира танцови стъпки и движения на маршова, хороводна и валсова музика, както и съвременни танци.	Наблюдение				Наблюдение			
Елементи на музикалната изразност	Отличава солово от оркестрово изпълнение.	Наблюдение				Наблюдение			
	Реагира на темпови промени бавно – бързо на звучаща музика.	Наблюдение				Наблюдение			
ОБЩ РЕЗУЛТАТ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МУЗИКА“									

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ КАРТОН И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА НИВОТО НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА ДЕТЕТО

Нивото на постигане на всеки показател се определя по резултата от прилагане на съответния метод: тестова задача, наблюдение, беседа, интервю... Общото ниво за образователното направление се определя според броя на отметките за съответните нива А, Б и В. В случаите, когато има отметки за ниво А и ниво В, те взаимно се изключват и общото ниво се определя от преобладаващия брой оставащи отметки. При равен брой отметки учителят определя крайния резултат, отчитайки и други качества на детето – желание, старание, внимание, постоянство, работоспособност, концентрация...

(по избор)

Проследяване на постиженията на музикалните способности
на входно и изходно ниво за III група в направление „Музика“

Индивидуален протокол

на.....Години.....

дата на провеждане

Музика	Методи: нагледни и практически	Музикални способности	ПОСТИЖЕНИЯ				
			Септември		Май		Общ брой точки в края на учебната година
			В	И	В	И	
1. Мелодически слух <u>Оценете отговорите:</u> • с 3 точки за <i>верен</i> отговор (обща оценка 3 т.) • с 2 точки за <i>колеблив</i> отговор (обща оценка 2 т.) • с 1 точка за <i>неверен</i> отговор (обща оценка 1 т.) <u>Нива:</u> • Значително: 4 т. – 6 т. • Достатъчно: 2 т. – 4 т. • Недостатъчно: 2 т.	- Демонстрация чрез техническо средство - Педагогическо наблюдение - Педагогическо наблюдение	1.1. Показва посоката на мелодическо движение в песен от запис (с ръка – нагоре и надолу). 1.2. Определя високи и ниски тонове, изпълнени с глас (нагледно).					
2. Метроритмичен слух <u>Оценете отговорите:</u> • с 3 точки за <i>верен</i> отговор (обща оценка 6 т.) • с 2 точки за <i>колеблив</i> отговор (обща оценка 4 т.) • с 1 точка за <i>неверен</i> отговор (обща оценка 2 т.) <u>Нива:</u> • Значително: 4 т. – 6 т. • Достатъчно: 2 т. – 4 т. • Недостатъчно: 2 т.	- Педагогическо наблюдение - Демонстрация чрез техническо средство - Педагогическо наблюдение	Брой точки 2.1. Разпознава вале, марш и хоро, изобразени със символи (от запис). 2.2. Отразяване на метрум и темпо чрез пляскане с ръце					
		Брой точки					

ЛИТЕРАТУРА:

Бочев, Бойко. (1987). Весело инструментознание. София: Музика.

Велева, А. (2012). Педагогика на творчеството. Русе.

Джендова – Бакърджиева, Р. (1994). Учебни игри за деца от първи, втори, трети клас за часа по музика. Пловдив: Полиграфия АД.

Димитрова, С. (2013). Атрактивни и игрови подходи в обучението по музика. Варна: Колор Принт.

Димитрова, С. (2015). Интерактивността в обучението по музика// Интерактивно обучение и квалификация на учители.

Иванова, Д. (2018). Познавателна книжка по музика за трета подготвителна възрастова група. Варна: Бит и техника.

Иванов, Ив. (2005). Интерактивни методи на обучение. Образование и квалификация на педагогическите кадри – развитие и проекции през XXI век, III том. Варна.

Минчева, П. (2000). Музикално възпитание в общообразователното училище. София: Просвета.

Митева, В. (1994). Пеещо влакче. Пловдив.

Наредба № 5 от 03.06.2016 за предучилищното образование. Обн. ДВ, бр.46 от 17.06.2016 г., в сила от 01.08.2016 г. Изд. от министъра на образованието и науката.

Насоки и примерна рамка за изработване на програмна система. МОН до РИО –Варна. Изх.№910618-18/22.07.2016.

Николова, Е. (2004). Методика на музикалното обучение за предучилищна възраст. София: Никс Принт.

Николова, Е., Вукова, А., Попова, Р., Петрова, Сн. (1984). Книга за музикалния ръководител в детската градина – част I. София: Народна просвета.

Рачева, М. и Венкова, М. (1999). Празничен музикален календар. Шумен: Антос.

Шоселова, М. (2004). Първите седем. бр.12. Диск. Звукозаписно студио „P.SOUND“. Стара Загора.

Шопов, Константин. (1982). Български народни инструменти, песни и танци. София: Народна просвета.
<https://mravkite.weebly.com> – източник на ТРИЗ педагогиката

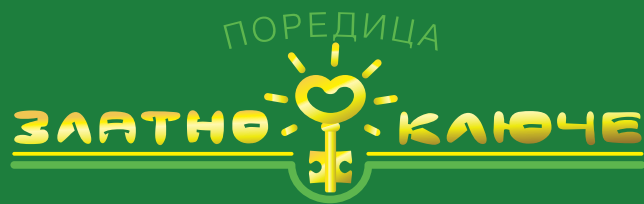
СЪДЪРЖАНИЕ

1. Седмица	4
2. Седмица	4
3. Седмица	6
4. Седмица	7
5. Седмица	9
6. Седмица	10
7. Седмица	12
8. Седмица	13
9. Седмица	15
10. Седмица	16
11. Седмица	18
12. Седмица	19
13. Седмица	20
14. Седмица	23
15. Седмица	25
16. Седмица	26
17. Седмица	27
18. Седмица	28
19. Седмица	30
20. Седмица	31
21. Седмица	33
22. Седмица	34
23. Седмица	35
24. Седмица	37
25. Седмица	39
26. Седмица	40
27. Седмица	41
28. Седмица	43
29. Седмица	44
30. Седмица	46
31. Седмица	47
32. Седмица	48

33.Седмица	50
34.Седмица	51
35.Седмица	53
36.Седмица	54
Описание на използваните примерни игри и танци	54
I. Музикално-подвижни игри	54
II. Музикално-дидактични игри	56
III. Интерактивни игри	60
IV. Танци	62
V. Български народни игри	63
VI. Игрови прийоми от ТРИЗ педагогика	64
VII. Популярни броилки	65
VIII. Нотно приложение	65
IX. Текстове на песни.....	66
Сценарии за тържества.....	70
Годишно тематично разпределение.....	79
Индивидуален картон за резултатите от проследяване на постиженията (по ДОС).....	85
Проследяване на постиженията на музикалните способности на входно и изходно ниво (по избор)	86

Българска. Първо издание. 2018 г.
Формат 60х90/8.
Печ. коли 11,5
Издателство „Бит и техника“ ООД,
Варна 9009, ул. „Кап. Райчо Николов“ №101

ISBN 978 - 619 - 7457 - 57 - 5



КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

МУЗИКА

за трета подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

Даниела Иванова

ПЕЯ, ТАНЦУВАМ И ИГРАЯ



Цена 15.00 лв.



9 786197 457575



БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com